

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nadarzyn na rok 2020 rok.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. 2019 poz.852),
2. Ustawa o zdrowiu publicznym (Dz.U. 2018 poz. 1492).
3. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 (Rozporządzenie Rady Ministrów z dn.4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016–2020).

Realizując zadania w art. 10 ust. 1 Ustawy o narkomanii, zgodnie z zadaniami z zakresu zdrowia publicznego wprowadzonych ustawą o zdrowiu publicznym wynikających z Narodowego Programu Zdrowia, uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nadarzyn na rok 2020.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo- -rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

W oparciu o cel strategiczny Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 tj. **wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu** realizowane będą cele operacyjne jakimi są kontynuacja długofalowego procesu edukacji społecznej, w szczególności dzieci i młodzieży na temat zagrożeń związanych z uzależnieniem od narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, pomoc osobom uzależnionym i ich rodzinom, a także promowanie i propagowanie idei zdrowego stylu życia, wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu, oraz zapewnienie wsparcia i pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie.

W Programie uwzględniono:

1. dane demograficzne;
2. zasoby Gminy Nadarzyn;
3. dane z diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych przeprowadzonej w listopadzie 2018 r.
4. dane z diagnoz przeprowadzonych w placówkach oświatowych we wrześniu 2019 roku dotyczące czynników chroniących i czynników ryzyka.

DANE DEMOGRAFICZNE

Statystyka mieszkańców (wg płci; dane USC Nadarzyn z dnia 16.12.2019) :

Pobyt stały: ogółem 13 136 osoby, z czego 51,87% stanowią kobiety (6813) , a 48,13 % mężczyźni (6323);

Pobyt czasowy: 430 osoby, z czego 45,25 % stanowią kobiety (195); a 54,65 % mężczyźni (235).

ZASOBY GMINY NADARZYN

Zasoby: infrastruktura edukacyjna, kulturalna, sportowa.

- **edukacyjna:** 11 placówek przedszkolnych (3 przedszkola publiczne, 8 niepublicznych), 6 szkół podstawowych (5 publicznych i 1 niepubliczna), Liceum Ogólnokształcące, Gminny Żłobek nr 1 „Zaczarowany Ogród” w Ruścu oraz niepubliczny żłobek „Alicja” w Rozalinie i „Bajkowy Lasek” w Starej Wsi a także niepubliczna szkoła muzyczna (źródło: <https://www.nadarzyn.pl/141,oswiata>, dostęp z dnia 16.12.2019).
- **kulturalna:** Nadarzyński Ośrodek Kultury wraz ze świetlicami w Młochowie, Parolach, Rozalinie, Urzucie, Wolicy; Biblioteka Publiczna w Nadarzynie z filią w Młochowie; Ochotnicza Straż Pożarna w Nadarzynie i w Młochowie oraz Strażacka Orkiestra Dęta OSP Nadarzyn.
- **Sportowa:** Gminny Ośrodek Sportu wraz z salami widowiskowo-sportowymi, boiska wielofunkcyjne Orlik, klub sportowy GLKS.
- **Organizacje pozarządowe, inne** – Caritas przy Parafii pw. św. Klemensa w Nadarzynie, Parafie w Nadarzynie, Ruścu, Młochowie i Kostowcu, Nadarzyński Szczep Harcerski i Zuchowy „Wataha” im.Żołnierzy Wyklętych, Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Osób Niepełnosprawnych „Szlakiem Tęczy”, Stowarzyszenie LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice i inne.

Zasoby w sferze profilaktyki:

Instytucje

- Urząd Gminy w Nadarzynie – pełnomocnik Wójta ds. uzależnień,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komisariat Policji w Nadarzynie,
- Straż Gminna.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nadarzynie.

Punkt Konsultacyjny przy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Nadarzyn ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

DANE Z DIAGNOZY LOKALNYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINIE NADARZYN

Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Na podstawie wyników diagnozy lokalnych problemów społecznych przeprowadzonej w Gminie Nadarzyn w listopadzie 2018 roku na grupie 273 osób problem zażywania narkotyków w gminie Nadarzyn nie jest bardzo powszechny, jednak wymaga podjęcia działań na poziomie uniwersalnym, bowiem 2% badanych przyznało, iż spożywało substancje psychoaktywne (marihuana). 11% badanych uważa, iż pozyskanie narkotyków na terenie ich miejscowości jest łatwe.

Problem narkotykowy z perspektywy uczniów.

13% młodych ludzi deklaruje, że zażyło jakiegoś środka psychoaktywnego. Na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia znajdują się leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (11%), natomiast na drugim marihuana (4%).

Za łatwe do pozyskania środki psychoaktywne, najczęściej uczniów uznaje kolejno: substancje wziewne (22%), leki uspokajające lub nasenne (17%) oraz marihuanę (7%).

Problem narkotykowy nie przybiera w gminie wielkich rozmiarów, jednak domaga się podjęcia działań profilaktycznych, włączając w to przede wszystkim strategię informacyjną i edukacyjną. Uczniowie zażywali w zdecydowanej większości marihuanę oraz leki uspokajające. Nie doświadczali oni również problemów z powodu narkotyków.

Problem nikotynowy

Do palenia papierosów przyznaje się 20% badanych, przy czym 12% pali codziennie. Większość badanych sięga po papierosa 6-15 razy. 38% nigdy nie próbowało rzucić palenia. Problem nikotynowy jest dostrzegalny, jednak nie przybiera znaczących rozmiarów.

DANE Z DIAGNOZ PLACÓWEK OŚWIATOWYCH

Czynniki chroniące:

- zdrowy styl życia,
- dobra atmosfera i klimat w szkole,
- dobre relacje rodzinne,
- okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć,
- dobra współpraca między rodzicami, a nauczycielami,
- wymaganie od uczniów właściwych norm i wzorów zachowań,
- dobre warunki materialne uczniów i szkoły,
- poczucie bezpieczeństwa uczniów,
- dobrze rozwinięta współpraca między szkołą, a instytucjami wspierającymi,
- poczucie przynależności,
- prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza,
- wymaganie od uczniów samodzielności oraz udzielania sobie wzajemnej pomocy,
- okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć,
- zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy,
- realizacja programów o tematyce prozdrowotnej,
- duża liczba różnorodnych konkursów i zajęć rozwijających zainteresowania,
- organizacja ciekawych imprez szkolnych,
- udział uczniów w akcjach charytatywnych,

- współpraca między uczniami,
- właściwe zachowanie uczniów podczas wyjazdów i wyjść klasowych,
- nowoczesna szkoła,
- kultywowanie tradycji,
- współpraca z rodzicami,
- duża liczba różnorodnych konkursów,
- używanie tablic interaktywnych,
- bardzo ciekawe wycieczki,
- nauczyciele pomagają w nauce,
- promocja zdrowia,
- działania typu: Księga pochwał, wyróżnień, tablica przeprosin,
- organizacja konkursów, programów, akcje np. Góra Grosza, zbieranie nakrętek itp.,
- ankiety dla uczniów i rodziców w celu konfrontacji stanowisk,
- poprawa relacji między uczniami.

Czynniki ryzyka:

- coraz łatwiejszy dostęp do papierosów elektronicznych i substancji psychoaktywnych,
- niedostatki w zakresie dobrego wychowania,
- niewystarczająca kontrola rodzicielska nad bezpieczeństwem dzieci w sieci,
- niskie kompetencje komunikacyjne uczniów,
- działania wzmagające rywalizację między uczniami,
- powszechna dostępność do internetu i urządzeń cyfrowych (np.: telefon, komputer),
- coraz większa ilość chorób przewlekłych oraz dysfunkcji dzieci spowodowana rozwojem cywilizacji,
- coraz większy brak autorytetów moralnych,
- konflikty, agresja między rówieśnikami, doświadczanie izolacji, braku tolerancji dla inności,
- szkodliwe dla uczniów i klimatu społecznego szkoły korzystanie z nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych (niepożądane wzorce zachowania na portalach społecznościowych),
- naruszanie dyscypliny szkolnej na lekcjach i przerwach,
- ujawnianie w relacjach z innymi zachowań agresywnych i to zarówno agresji fizycznej jak i słownej, przy jednoczesnym niskim poziomie ujawniania przez uczniów zachowań empatycznych,
- przypadki eksperymentowania poza szkołą z używkami – papierosy, alkohol,
- niewłaściwy wpływ środowiska rówieśniczego,
- dysfunkcje rodziny, niskie umiejętności wychowawcze rodziców, rodziny niepełne,
- konflikty pozaszkolne, w środowisku lokalnym,
- predyspozycje osobowościowe, intelektualne uczniów,
- zaburzenia zachowania,
- brak zainteresowań lub brak możliwości ich rozwijania,
- brak rzetelnej i wiarygodnej wiedzy na temat środków psychoaktywnych,
- słaba więź ze szkołą,
- brak kontroli nad swoim zachowaniem,
- niepowodzenia szkolne,
- uczniowie ulegają nałogowi palenia e- papierosów,

- nadal mimo zakazu uczniowie używają czasem telefonów komórkowych,
- brak reakcji niektórych uczniów na krzywdę rówieśników,
- nieurozmaicone zajęcia w- fizycznego (prawie ciągle to samo),
- niska frekwencja rodziców na warsztatach i spotkaniach.

CELE I ZADANIA GMINNEGO PROGRAMU WYNIKAJĄCE Z NARODOWEGO PROGRAMU ZDROWIA

Cel główny: ograniczenie skali zjawiska używania substancji psychoaktywnych w Gminie Nadarzyn

I. Zadania na rzecz ograniczania stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP (*zadanie nr 2.1.*)

1. Działania informacyjne i edukacyjne (*zadanie nr 2.1.1.*) :

a) w ramach VIII Nadarzyńskich Dni Profilaktyki i Zdrowego Stylu Życia prowadzenie działań edukacyjnych, w tym wykładu, kampanii społecznych, adresowanych do różnych grup docelowych, w szczególności do dzieci, młodzieży i rodziców na temat zagrożeń wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP, a także z pozamedycznego stosowania produktów leczniczych, których używanie może prowadzić do uzależnienia (*pkt b*);

b) upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych, pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich rodzin przez bieżącą aktualizację baz danych i ich udostępnianie poprzez:

- stronę internetową: www.nadarzyn.pl, fb Gminy Nadarzyn, www.stopprzemocy.nadarzyn.pl, www.gops.nadarzyn.pl,
- lokalną prasę: „Wiadomości Nadarzyńskie”,
- tablice informacyjne,
- plakaty, radio i inne media,
- opracowanie ulotki informacyjnej oferty pomocowej m.in. Gminy Nadarzyn.

2. Rozwój kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, w tym:

a) prowadzenie doskonalenia kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą dotyczącego wczesnego rozpoznawania zagrożenia używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, NSP oraz umiejętności i podejmowania interwencji profilaktycznej (*zadanie nr 2.2*) poprzez:

- sfinansowanie szkoleń dla osób pracujących

3. Profilaktyka (*zadanie nr 2.3*)

a) Profilaktyka uniwersalna, w tym: 1) poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów adresowanych do dzieci i młodzieży w wieku szkolnym, osób dorosłych, w tym programów profilaktyki, które biorą pod uwagę wspólne czynniki chroniące i czynniki ryzyka używania substancji psychoaktywnych i innych zachowań ryzykownych, w

szczegółności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego (*Zadanie nr 2.3.1 pkt 1*); realizowane poprzez:

- sfinansowanie lub dofinansowanie wybranego szkolenia dla placówek oświatowych, (zgodnie z programem profilaktyczno-wychowawczym szkoły, w tym na podstawie przeprowadzonej diagnozy (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii).

Przykłady programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności: zdrowie psychiczne *Przyjaciele Zippiego* ; profilaktyka uniwersalna:

Archipelag Skarbów, Program Domowych Detektywów, Laboratorium Wiedzy Pozytywnej, Spójrz inaczej dla klas 1-3 i 4-6, Szkoła dla Rodziców i Wychowawców, Debata, Program Epsilon , Program Trzy Koła, Program Unplugged, ARS czyli jak dbać o miłość, Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej, Fantastyczne możliwości

- sfinansowanie lub dofinansowanie innego programu z zakresu profilaktyki uniwersalnej wybranego przez placówkę oświatową zgodnie z programem profilaktyczno-wychowawczym oraz na podstawie wyodrębnionych czynników chroniących i czynników ryzyka (lub wybranego przez placówkę wsparcia dziennego).
- poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności rozwijających kompetencje wychowawcze i profilaktyczne rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży poprzez sfinansowanie szkolenia i/lub warsztatów dla rodziców i osób pracujących z dziećmi i młodzieżą (*zadanie 2.3.1 pkt 2*) .

b) Profilaktyka selektywna, w tym:

- poszerzanie i udoskonalanie oferty i wspieranie realizacji programów o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności poprzez sfinansowanie lub dofinansowanie placówce oświatowej lub placówce wsparcia dziennego wybranego programu (*zadanie nr 2.3.2*) .
- poszerzanie i udoskonalanie oferty i wspieranie realizacji programów wczesnej interwencji i profilaktyki selektywnej, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, adresowanych do środowisk zagrożonych, w szczególności dzieci i młodzieży ze środowisk zmarginalizowanych, zagrożonych demoralizacją, wykluczeniem społecznym oraz osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i nowych substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny realizowane poprzez sfinansowanie lub dofinansowanie wybranego programu placówce oświatowej lub placówce wsparcia dziennego.

Przykłady programów: *Program wspomagania rozwoju psychospołecznego dzieci nielubianych przez rówieśników, Program wspomagania rozwoju psychospołecznego dzieci nieśmiałych, FreD goes net, Program Przeciwdziałania Młodzieżowej Patologii Społecznej, Program Wzmacniania Rodziny, Środowiskowa Profilaktyka Uzależnień, Szkolna Interwencja Profilaktyczna, Program Nauki Zachowania, Profilaktyczny Bank Dobrych Rad.*

c) Profilaktyka wskazująca, w tym:

- poszerzanie i udoskonalanie oferty i wspieranie realizacji programów profilaktyki wskazującej o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności adresowanych do jednostek lub grup wysoce narażonych na czynniki ryzyka, w szczególności do osób używających środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP w sposób szkodliwy, w tym w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego (*zadanie 2.3.3*) poprzez sfinansowanie lub dofinansowanie wybranego programu placówce oświatowej.

Przykłady programów: *FreD goes net*, *Program Przeciwdziałania Młodzieżowej Patologii Społecznej*, *Szkolna Interwencja Profilaktyczna*.

Przewidywane efekty realizacji Programu

Realizacja programu zakłada:

- 1) podnoszenie świadomości mieszkańców gminy Nadarzyn na temat uzależnień od narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych, tytoniu a także na temat przemocy rówieśniczej i domowej,
- 2) podnoszenie świadomości mieszkańców gminy Nadarzyn dotyczącej instytucji i osób udzielających pomocy (formy pomocy oferowane przez instytucje gminne, powiatowe oraz ogólnopolskie),
- 3) większą dostępność do profesjonalnej pomocy osobom uzależnionym i współuzależnionym.

REALIZACJA, FINANSOWANIE I ROZLICZENIE GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Realizacja

Za realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Nadarzyn na rok 2020 odpowiedzialny jest pełnomocnik Wójta ds. uzależnień.

Partnerzy realizacji zadań Programu

Partnerami w realizacji Programu będą m.in. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, specjaliści pracujący w Punkcie Konsultacyjnym przy GKRPA, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nadarzynie w szczególności Sekcja Wsparcia Rodziny - Ognisko „Tęcza”, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Komisariat Policji, Straż Gminna, placówki oświatowe, placówki leczenia odwykowego, placówki podstawowej opieki zdrowotnej, sądy, kuratorzy, jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe, grupa samopomocowa AA Klemens, instytucje kościelne oraz Zespół Ośrodków Wsparcia w Piastowie, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i inne.

Zasady finansowania, rozliczenie, nadzór, monitoring Programu

Finansowanie - środki na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 w wysokości 25 000 złotych pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Wydzielone są w budżecie Gminy w dziale 851, rozdział 85153 (narkomania). Środki pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych niewykorzystane w bieżącym roku budżetowym są zamieszczane w wykazie wydatków i nie wygasają z upływem tego roku. Są przeznaczone w następnym roku budżetowym na

realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Rozliczenie realizacji zadań będzie odbywać się na podstawie sprawozdania przygotowanego przez pełnomocnika Wójta ds. uzależnień przygotowanego na podstawie sprawozdań częściowych od partnerów realizacji Programu w szczególności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Konsultacyjnego przy GKRPA, Sekcji Wsparcia Rodziny - Ognisko „Tęcza” oraz placówek oświatowych.

Nadzór nad realizacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nadarzyn na rok 2020 sprawuje Wójt Gminy Nadarzyn.

Monitoring i ewaluacja

Monitoring polegał będzie na zbieraniu danych przez pełnomocnika Wójta ds. uzależnień, dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od partnerów zaangażowanych w jego realizację. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę realizacji wyżej wymienionych zadań.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Nadarzyn na rok 2020 został aprobowany na posiedzeniu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w dniu 17 grudnia 2019 roku.